

Vedlegg

Kirkerådets forslag til alternativt oppsett av tjenesteordningen er utformet i tråd med Kirkerådets hovedsynspunkter slik de fremgår av høringsuttalelsen. Se for øvrig utfyllende forklaringer nedenfor til de enkelte paragrafer.

Kirkerådet ber departementet vurdere om tjenesteordningen vil tjene på at en del paragrafer slås sammen, ev påføres overskrifter som foreslått her.

Kirkerådets forslag til Tjenesteordning for biskoper

(Språklige og innholdsmessige endringer i forhold til innholdet i departementets forslag er uthevet)

§§ 1 – 10. Biskopens ansvar og myndighet - tilsyn

Det generelle tilsynsansvaret

§ 1 Biskopen skal gjennom forkynnelse og sakramentforvaltning ta vare på den apostoliske lære etter Guds ord og vår kirkens bekjennelse, fremme og bevare enheten i Guds kirke og rettlede og oppmuntre bispedømmets menigheter, kirkelig ansatte og øvrige medarbeidere. For å ivareta dette tilsynsansvar kan biskopen gi råd og veiledning og også gi bindende pålegg vedrørende presters og andre kirkelig ansattes tjenesteutøvelse.

Biskopen ser til at prestene forvalter sakramentene, forkynner og selv lever i overensstemmelse med den kristen tro, slik den er uttrykt i vår kirkens bekjennelse og ordninger, og at også andre som er vigslet til tjeneste i kirken virker og lever i samsvar med vigslingens formaning og løfte.

Biskopen fører tilsyn med at de kirkelige råd i bispedømmet og utfører sitt arbeid i lojalitet med den evangelisk - lutherske lære.

Forordning av gudstjenester

§ 2 Biskopen forordner gudstjenester i bispedømmets prostier.

(Her kan ev biskopens liturgimyndighet tas inn som ny § 3:

Biskopen og liturgibestemmelsene

§ 14 Biskopen utøver den myndighet som i liturgiernes bestemmelser er tillagt biskopen.)

Vigsling og tilsyn med bruken av kirker

§ 3 Biskopen foretar vigsling av kirker som er godkjent av departementet.

Biskopen kan gi tillatelse til at forsamlingslokaler skal tjene til kirkelig bruk for **et distrikt/sokn/en del av et sokn. Biskopen vigsler både disse og lokaler i institusjoner som brukes til gudstjenester og kirkelige handlinger.**

§ 4 Biskopen fører tilsyn med bruk av kirkene. Biskopen avgjør klager på bruk og utlån av kirkene etter nærmere regler fastsatt av Kirkemøtet.

Visitat

§ 5 Biskopen visiterer soknene i bispedømmet i samsvar med visitatreglement fastsatt av Kongen.

Ordinasjons - og vigslingsmyndighet

§ 6 Biskopen beslutter **ordinasjon til prestedtjeneste** eller vigsling til andre kirkelige tjenester etter i samtale å ha funnet kandidatene skikket til tjenesten. Biskopen forretter ordinasjonen/vigselshandlingen etter forordnet liturgi. Bare vigslet biskop kan **ordinere til prestedtjeneste**. Etter anmodning fra den som fungerer som biskop, kan en vigslet biskop i et annet bispedømme **ordinere til prestedtjeneste**. Det er sistnevntes ansvar å vurdere kandidatens skikkethet og treffe beslutning om **ordinasjon**.

Bare personer som fyller de forskriftsmessige krav for tilsetning som menighetsprest i Den norske kirke, kan **ordineres** (til prestedtjeneste?).

Ingen kan **ordineres** uten å være tilsatt i en ordnet kirkelig stilling som krever slik **ordinasjon**. I særlige tilfeller kan likevel kandidater som fyller vilkårene for tilsetning som menighetsprest, ordineres til feltpresttjeneste, tjeneste i kirkelige organisasjoner, utdanningsinstitusjoner og lignende etter nærmere regler fastsatt av Bispemøtet.

Vedtak om **ordinasjon** kan ikke påklages.

Etter søknad og med anbefaling fra vedkommende kirkesamfunn kan biskopen treffe vedtak om at en persons **ordinasjon** i et annet kristent kirkesamfunn skal anses som gyldig grunnlag for å utøve prestedtjeneste i Den norske kirke uten ny **ordinasjon**. Før slikt vedtak treffes, skal biskopen etter samtale ha funnet vedkommende skikket for prestedtjeneste i Den norske kirke og mottatt vedkommendes løfte om å utføre denne tjeneste i overensstemmelse med vår kirkes bekjennelser og ordninger. Vedtak som nevnt her, medfører ikke dispensasjon fra kvalifikasjonskravene for tilsetning av prest. Biskopens vedtak kan ikke påklages.

Biskopen sender departementet melding om vedtak etter denne paragraf.

§ 7 Biskopen gir kallsbrev/tjenestebrev ved tilsetning av **ordinert eller** vigslet person i kirkelig stilling, som bekreftelse på at vedkommende er ordinert/vigslet, markering av biskopens tilsyn og formaning til menigheten om å ta imot den tilsatte som rett kalt tjener.

§ 8 Biskopen treffer, etter søknad, vedtak om at en person blir løst fra retten til å utføre prestedtjeneste i Den norske kirke.

Biskopen treffer vedtak om eventuell tidsbegrensning i tap av retten til å utføre prestedtjeneste i de norske kirke etter kirkeloven § 32 første ledd.

Biskopen treffer innen rammen av departementets myndighet etter kirkeloven § 32 annet ledd, og på de vilkår som der er nevnt, vedtak om tap av retten til å utføre prestedtjeneste i Den norske kirke.

Biskopens vedtak etter andre og tredje ledd kan påklages til departementet.

Biskopen sender departementet melding om vedtak etter første, andre og tredje ledd.

Når biskopen finner grunnlag for å vurdere gjenerverv av presterettigheter for en som har mistet retten til å utføre prestedtjeneste for alltid, eller før utløpet av den bestemte tid, fremmer biskopen saken for departementet med tilråding om vedtak.

Bestemmelsen i denne paragraf får tilsvarende anvendelse for den rett til å utøve prestedtjeneste i Den norske kirke som en **ordinert** i et annet kirkesamfunn er gitt etter § 6 femte ledd.

Godkjenning av leke gudstjenesteledere og nattverdmedhjelpere

§ 9 Biskopen kan gi egnede lekfolk, inkludert teologiske studenter som befinner seg i den avsluttende delen av profesjonsstudiet i teologi eller tilsvarende, fullmakt til å forrette forordnede gudstjenester, evt. med dåp og/eller nattverd, og gravferd. **Dette gjelder ved tjenestefrihet eller ledighet i prestestilling og under ledelse av prosten.**

Biskopen godkjenner valg av medhjelper ved utdeling av nattverd.

Delegering

§ 10 Biskopens tilsynsansvar og myndighet kan ikke delegeres.

Domprosten, som biskopens faste vikar, utøver biskopens tilsynsansvar med unntak av ordinasjon, se § 6.

Domprosten kan i særskilte tilfelle, når denne ikke er fast vikar, bemyndiges til å vigsle kirkebygg i henhold til § 3.

§§ 11 – 12. Biskopens ansvar og myndighet - arbeidsgiveroppgaver

Ledelse av prestedtjenesten

§ 11 Biskopen er øverste leder av prestedtjenesten i bispedømmet.

Biskop og prost - delegering

§ 12 Biskopens er prostens nærmeste overordnede og har prostene som sine medhjelpere i utøvelsen av arbeidsgiveransvaret og det generelle virksomhetsansvaret.

Biskopen har medarbeidersamtaler med prostene og leder prostemøtene.

Domprosten, som biskopens faste vikar, utøver biskopens arbeidsgiveransvar.

Prostene kan bemyndiges oppgaver etter § 11,13,14,15,16 og 17.

(Delegering til prostene vedrørende det generelle virksomhetsansvaret/de øvrige forvaltningsoppgavene kan ev hjemles i egen § 22)

§§ 13 -21. Biskopens ansvar og myndighet – øvrige forvaltningsoppgaver

Biskopen og rådenes strategier

§ 13 Biskopen er forpliktet på de mål og strategier som er fastsatt for virksomheten i Den norske kirke og skal støtte opp om tiltak som fremmer disse.

Biskopen skal sørge for den nødvendige samordning mellom prestedtjenesten og de kirkelige rådenes virksomhet.

Biskopen og liturgibestemmelsene

§ 14 Biskopen utøver den myndighet som i liturgiernes bestemmelser er tillagt biskopen.

Prestetjeneste i annet prosti

§ 15 Biskopen kan samtykke i at ordinert prest i Den norske kirke holder gudstjenester og forretter kirkelige handlinger i et prosti hvor vedkommende ikke er ansatt i offentlig kirkelig prestestilling.

Representanter for andre trossamfunn

§ 16 Biskopen kan gi representanter for andre trossamfunn tillatelse til å preke og medvirke på annen måte i forordnede gudstjenester og ved kirkelige handlinger. Med unntak for vigsler kan ordinerte prester fra andre kristne trossamfunn gis tillatelse til å forrette gudstjenester og kirkelige handlinger.

Medlemskap for kirkelig tilsatte

§ 17 Biskopen kan, innen rammen av departementets myndighet etter kirkeoven § 29, dispensere fra kravet om medlemskap i Den norske kirke for kirkelig tilsatte og ombud. Vedtaket kan påklages til departementet.

Biskopens disposisjonsrett over kirker

§ 18 Biskopen kan selv eller ved annen person forrette gudstjenester og bruke kirkene i sitt bispedømme på samme måte som menighetsprestene. I slike tilfeller har biskopens fortrinnsrett til bruk av kirken.

Kallsbok og vigslingsregister

§ 19 Biskopen fører kallsbok og vigslingsregister for sitt bispedømme.

Biskopen utarbeider hvert år sammen med bispedømmerådet en rapport om virksomheten i bispedømmet.

Bispemøtet, Lærenemnda, Bispedømmerådet og Kirkemøtet

§ 20 Biskopen deltar i Bispemøtet, som består av samtlige tjenestegjørende biskoper.

Biskopen er medlem av Den norske kirkes lærenemnd og kan reise læresak etter gjeldende regler.

Biskopen er medlem av bispedømmerådet og Kirkemøtet.

Andre gjøremål

§ 21 Biskopen skaffer til veie opplysninger og gir uttalelser i saker som forelegges av departementet, Kirkemøtet og andre offentlige instanser. Biskopen kan på eget initiativ ta opp saker som gjelder forhold innen **et søkn**, bispedømmet, Den norske kirke eller samfunnet ellers.

Biskopen utfører for øvrig de gjøremål som til enhver tid er pålagt ved lov, i medhold av lov og ved bestemmelse av Kongen eller departementet.

§§ 22 – 27 Biskopens tjenestevilkår

Embetsmann

§ 22 Biskopen er geistlig embetsmann og er med hensyn til rettigheter og plikter undergitt de regler som til enhver tid gjelder for statens embetsmenn og for den kirkelige forvaltning.

Biskopen utnevnes av Kongen etter gjeldende regler for avstemning og uttalelser og på vilkår fastsatt ved lov. Biskopen må rette seg etter vedtatt tjenesteordning og finne seg i endringer i gjøremål og embetsdistriktets utstrekning.

Biskopen har taushetsplikt etter gjeldende regler.

Bispedømme som embetsdistrikt

§ 23 Biskopen har som embetsdistrikt et bispedømme med utstrekning som fastsettes av Kongen.

Kvalifikasjonskrav

§ 24 Som biskop kan utnevnes person som har de kvalifikasjonskrav som kreves for å bli tilsatt som prest og for øvrig oppfyller grunnlovens vilkår for å bli utnevnt til embetsmann.

Bispevigsel

§ 25 Biskopen vigsles i vedkommende bispedømmets domkirke etter forordnet liturgi forrettet av Bispemøtets preses. Vigslingsliturgiens formaning og løfte er bestemmende for biskopens tjeneste og livsførsel.

Tjenestedrakt

§ 26 Biskopens tjenestedrakt er surtout etter modeller godkjent av departementet, med

det bispekors som følger det enkelte embete. Som liturgisk drakt bærer biskopen den korkåpe som følger embetet, sammen med alba, stola og bispekorset. Tjenestedrakt og liturgisk drakt bekostes av det offentlige.

Ferie, fritid m.m.

§27 Biskopen meddeles ferie og annen tjenestefrihet av departementet.

Biskopen skal avsette nødvendig tid til studium, fritid og personlig fornyelse.

Kirkerådets merknader til de enkelte bestemmelser

Til §§ 1-10

- §§ 1 -10 samler tilsynsansvar/myndighet hvor det ikke gis hjemmel for delegering, med ett unntak for vigsling av kirkebygg og liknende ved domprosten.
- § 1 er på flere måter overordnet og samlende, se tilsvarende i § 11 (ledelse av prestetjenesten) og § 13 (koordinerende ansvar mht. satsingsområder og strategi)
- Rekkefølgen er begrunnet slik at det mest allmenne kommer først (§§ 1-3), så følger tilsynets konkrete oppgaver knyttet til kirkebygg (vigsling/bruk) og ansatte (ordinasjon/kallsbrev/løst fra ordinasjon/godkjenning av lekfolk). Til slutt kommer bestemmelse om bemyndigelse.

Til §§ 11-12

- Delegering til prostene kan splittes opp i to paragrafer (ny § 23) hvis det er ønskelig ut fra strukturell klarhet.

Til §§ 13-21

- Paragraf 13 må anses som overordnet og samlende for det generelle virksomhetsansvaret, tilsvarende § 1 for tilsynsansvaret.
- Rekkefølgen her er ordnet slik at de delene av virksomhetsansvaret som kan delegeres til prostene, kommer først. Deretter følger noen konkrete virksomhetsoppgaver for biskopene.

Til §§ 22 – 27

- Generelt er det flere av tjenestevilkårene som bare hører hjemme i en arbeidsavtale, spesielt forslaget §§ 23,25,26 og 24 siste ledd.. Kirkerådet vil anføre at en tjenesteordning er et så overordnet regelverk at den ikke bør bli detaljert mht tjenestevilkår.